

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa K. W.
przeciwko Bankowi [...] S.A. z siedzibą w W.
o zadośćuczynienie w związku z mobbingiem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 13 stycznia 2021 r., sygn. akt III APa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 13 stycznia 2021 r. oddalił apelację wniesioną przez powódkę K. W. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 8 stycznia 2020 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanemu Bankowi [...] S.A. z siedzibą w W. o zadośćuczynienie w związku z mobbingiem.

Powódka K. W. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 13 stycznia 2021 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 93³ § 2 k.p. (przy czym skarżące chodziło zapewne o art. 94³ § 2 k.p., o czym świadczy uzasadnienie

skargi), a także naruszenie przepisów postępowania (błędnie określonych jako przepisy prawa materialnego), to jest art. 233 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Uzasadniając bardzo obszernie tę przesłankę przysądu, skarżąca podniosła między innymi, że z przytoczonego przez nią stanu faktycznego sprawy wynikało, że w istocie podlegała ona mobbingowi w czasie pracy u pozwanego. Jej zdaniem, wbrew ustaleniom Sądów obu instancji, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało bowiem, że pozwany stosował wobec niej mobbingu, w wyniku czego doznała rozstroju zdrowia.

W toku postępowania przesłuchano świadków, przy czym świadkowie B. N., M. P., M. M., D. R., S. F., F. N. i J. O.-O. wyraźnie zeznali na okoliczność stosowania przez przełożonych mobbingu wobec skarżącej. B. N. wskazała na co najmniej kilka faktów, które stanowiły przejawy mobbingu. Dla przykładu, świadek zeznała: „Kilkakrotnie widziałam powódkę jak po rozmowie z W. płakała w łazience. Był to płacz z żalu i bezsilności spowodowanej zarzutami przełożonej. Twierdzę, że W. tak manipulowała danymi, że mogła przedstawić pracownika jako nieodpowiedniego”. Dalej świadek zeznała: „krytykowana była przez osoby stosunkowo nowe w zespole. Te zdarzenia pozornie były błahe, ale ponieważ trwały miesiącami i latami, powodowały utratę wiary w swoją wiedzę, umiejętności”. Nadto świadek podał, że: „Upokarzające było wyczekiwanie pod jej gabinetem przez wielu pracowników w czasie, gdy ona w błahej sprawie rozmawiała przez telefon”. Świadek stanowczo zeznała także, że: „Zadania nakładane na powódkę były większe niż na inne osoby”. Wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego powódka nie zasługiwała na niskie oceny pracy. Zdaniem świadka B. N.: „powódka jest pracowita, a to że nie wykonywała wszystkich zadań wynika z tego, że miała ich za dużo”. Świadek wskazała dalej: „Widziałam, że powódka pracuje w nadgodzinach. Mogło to być kilka razy w tygodniu. Dodatkowego wynagrodzenia nie było. Wynikało to z dużego nakładu pracy”. Z kolei według świadka J. O.-O. komisja stwierdziła, że zachowanie S. W. nosi znamiona mobbingu. Ś. O.-O. wskazała na takie zachowania, jak: dyskryminacja, dzielenie zespołu, izolowanie powódki, dyscyplinowanie w obecności innych pracowników (sytuacje upokarzające),

nieuzasadniona kontrola, zachowanie lekceważące (nie dopuszczanie do biura powódki, gdy pani W. rozmawiała przez telefon albo jadła śniadanie, wpuszczanie innych pracowników. Świadek M. P. wskazała zaś na kilka faktów świadczących o stosowaniu mobbingu wobec powódki. Świadek podkreśliła, że pracownicy otrzymywali premie kwartalne, których powódka była czasami pozbawiana, gdyż oceniano, że jest „kiepskim pracownikiem” i to pomimo tego, że zdaniem świadka, powódka była pracownikiem ponadprzeciętnym. W dodatku świadek zeznała, że co najmniej od 2010 r. powódka zaczęła uczęszczać do psychologa. Zeznania wymienionych świadków były zgodne z zeznaniami M. M., S. F. i F. N., którzy przyznali, że pozwany stosował wobec skarżącej mobbing.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej nie spełnia wyżej określonych kryteriów, ponieważ towarzysząca mu argumentacja ogranicza się (poza przytoczeniem brzmienia art. 94³ § 2 k.p. i przedstawieniem wykładni pojęcia mobbingu wynikającej z orzecznictwa i piśmiennictwa) do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z oceny zebranego w tej sprawie materiału dowodowego dokonanej przez samą skarżącą. W istocie skarżąca podejmuje więc próbę podważenia oceny materiału dowodowego przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oraz dokonanych na tej

podstawie ustaleń faktycznych (dodatkowo świadczy o tym powołanie w podstawie zaskarżenia art. 233 § 1 k.p.c.), z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że wskazywane przez skarżącą zachowania jej przełożonych nie mogły być uznane za przejaw mobbingu w rozumieniu art. 94³ § 2 k.p. Nie były one bowiem wyrazem nękania i zastraszania, nie były nacechowane chęcią dokuczenia powódce czy jej poniżenia, nie posiadały też cech uporczywości i długotrwałości. Za przejaw mobbingu nie sposób było zaś uznać dozwolonej krytyki czy kontroli ze strony pracodawcy oraz wydawania zgodnych z prawem poleceń służbowych.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Co do sformułowanego przez skarżącą zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy uznaje z kolei za konieczne podkreślić, że w jego orzecznictwie za ugruntowany należy uznać pogląd prawny, w myśl którego treść oraz kompozycja art. 398³ k.p.c. wskazuje, że choć generalnie dopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, to jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, choćby naruszenie odnośnych przepisów mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Inaczej rzecz ujmując, niedopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na podstawie, którą wypełniają takie właśnie zarzuty. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wymienia *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., albowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. pośród wielu wyroki Sądu

Najwyższego: z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025, z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405, czy też z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Dlatego podniesiony w skardze zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w ogóle nie może być przedmiotem kontroli kasacyjnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżąca nie wykazała potrzeby poddania jej skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.

a.s.